

Maaret Castrén kok

Toimenpidealoite maallikkoauttajien hälytysjärjestelmän perustamisesta Suomeen

Eduskunnalle

Vuonna 2016 suomalaiset ensihoitopalvelut suorittivat 1 042 elvytystä, mikä vastaa 51:tä tapaus-
ta 100 000:ta asukasta kohden. Nykyisellään eloonjäämisaste Helsingissä sydänpysähdyksen saa-
neilla on 24 prosenttia. Globaalit tutkimukset ja suositukset korostavat nopean reagoinnin merki-
tystä sydänpysähdystapauksissa. Sydänpysähdyspotilaiden selviytymistä voitaisiin parantaa otta-
malla koulutetut vapaaehtoiset mukaan elvytystilanteisiin, joissa varhainen puuttuminen on rat-
kaisevan tärkeää.

Kokemukset Ruotsista ja Tanskasta ovat osoittaneet vapaaehtoisten osallistumisen tehokkuuden.
Vastaava toimintamalli voitaisiin ottaa käyttöön myös Suomessa. Karoliinisen instituutin vuon-
na 2020 tekemässä tutkimuksessa vapaaehtoisten hälyttäminen sydänpysähdyksen tapahtumapai-
kalle lisäsi aloitettujen paineluelvytysyritysten määrää 28 prosenttia, maallikkodefibrillaation
osuus nousi 56 prosenttia ja 30 päivän selviytyminen kasvoi 28 prosenttia (Jonsson et. al. 2021).

Euroopan elvytysneuvoston (ERC) vuoden 2021 suositukset tukevat vapaaehtoisten tukemia el-
vytysjärjestelmiä, jotka hyödyntävät teknologiaa avun nopeaksi mobilisoimiseksi. Elinkeinoelä-
män keskusliiton vuonna 2022 tekemä kustannus-hyötyanalyysi osoitti, että tällaisen sovelluk-
sen käyttöönotto voisi parantaa eloonjäämisastetta ja elinvuosien määrää kohtuullisin kustannuk-
sin sekä tuottaa merkittäviä yhteiskunnallisia hyötyjä.

1. Naapurimaiden vapaaehtoisten hälytysjärjestelmät

Ruotsin ja Tanskan vapaaehtoisten hälytysjärjestelmät, kuten tanskalainen TrygFonden Hjer-
teløber ja ruotsalainen Sms-livräddare, käyttävät älypuhelin tekniikkaa ilmoittamaan vapaaehtoi-
sille lähialueen sydänpysähdystapauksista ja ohjaavat heidät sydäniskurien luo. Tanskassa vapaa-
ehtoisten osallistuminen on merkittävästi lisännyt oikea-aikaisen defibrilloinnin todennäköisyyt-
tä. Ruotsissa vapaaehtoiset saapuivat ambulanssia nopeammin 41 prosentissa tapauksista vuon-
na 2023. Esimerkiksi pelkästään Jönköpingsin alueella pelastettiin kolmen vuoden aikana 26 hen-
keä vapaaehtoisten hälytysjärjestelmän avulla.

2. Järjestelmän integrointi ja käyttöönotto

Järjestelmä voitaisiin integroida Suomen hätäkeskuksiin älylaitteisiin ladattavalla sovelluksella.
Sovellus jakaa paikkatiedon perusteella tehtäviä vapaaehtoisille, joille annetaan ohjeet aloittaa

Toimenpidealoite TPA 29/2025 vp

paineluvetytys potilaan luona. Lähimmän sydäniskurin luona olevat vapaaehtoiset saavat tehtäväkseen tuoda laitteen paikalle. Sovelluksen avulla voidaan tehdä myös testihälytyksiä ja ylläpitää elvytystaitoja. Järjestelmäalusta tarjoaa jatkuvan vapaaehtoisten osallistumisen varmistamiseksi resursseja, säännöllisiä päivityksiä ja teknisiä parannuksia, jotka tukevat järjestelmän luotettavuutta ja tietosuojaa.

3. Sovelluksen ominaisuudet

Edellä kuvatun kaltaista järjestelmää on käytetty tehokkaasti Tanskassa ja Ruotsissa vuodesta 2015 lähtien, ja se on yhdistetty useisiin tietokoneavusteisiin hätäkeskusjärjestelmiin (CAD) 19 alueella. Integrointi tapahtuu suojatun JSON-sovellusliittymän kautta, jolloin vain valtuutetut käyttäjät voivat hallita hälytyksiä. Sovelluksen käyttö on vapaaehtoista, ja sen voi halutessaan kytkeä pois päältä. Käyttäjäystävällisellä sovelluksella on yli 500 000 latausta Ruotsissa ja Tanskassa.

4. Toteutusvaiheet ja kustannusarvio

Pilottivaiheessa järjestelmän integrointi suomalaisten hätäkeskusten kanssa edellyttäisi pientä räätälöintiä sekä sovelluksen lokalisointia Suomeen. Yleisesti käytettyjen käyttöliittymien kanssa yhteensopiva sovellus on mahdollista lokalisoida suomalaisella sisällöllä, brändäyksellä ja tukiresursseilla. Pilottialueena voisi toimia esimerkiksi yksi hyvinvointialue tai Helsingin kaupunki. Helsingissä korkea asukastiheys voisi tukea pilotin onnistumista.

Pilottisovellus voitaisiin saada valmiiksi kuudessa kuukaudessa, ja sen arvioitu budjetti on 165 000—195 000 euroa. Tämä kattaisi kehityksen, taustaintegraation ja raportoinnin. Lisäkustannuksia saattavat aiheuttaa muun muassa projektinhallinta ja pilottitietojen analysointi.

Onnistuneen pilotin jälkeen sovellusta voitaisiin laajentaa kansallisesti. Valtakunnallinen käyttö vaatisi lisäintegraatiota, tukea ja projektinhallintaa. Pilottihankkeen jälkeen valtakunnallisen vapaaehtoisten hälytysjärjestelmän arvioidaan olevan toiminnassa 24 kuukauden sisällä.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maallikkoauttajien hälytysjärjestelmän pilotoimiseksi ja perustamiseksi Suomeen.

Helsingissä 9.4.2025

Maaret Castrén kok